

Marks kommun

Naturvärdesinventering Horred Stommen

Inför ny detaljplan

Uppdragsnr.: 109 59 57 Revision: 2 Datum: 2025-10-10

Beställare	Marks kommun
Kontaktuppgifter	kontaktcenter@mark.se
Organisationsnummer	212000-1504
Beställarens kontaktperson	Lena Bodén
Konsult:	Norconsult Sverige AB, Theres Svenssons gata 11, 417 55 Göteborg
Kontaktuppgifter	mail@norconsult.com
Organisationsnummer	556405-3964
Uppdragsledare	Caroline Jöngren
Teknikansvarig	Albin Belsing
Handläggare	Karin Johansson

Revision	Datum	Beskrivning	Upprättat	Granskat	Godkänt
1	2025-09-29	Handling för interngranskning	Karin Johansson	Albin Belsing	Caroline Jöngren
2	2025-10-10	Handling för externgranskning	Karin Johansson		Caroline Jöngren

Detta dokument är framtaget av Norconsult som del av det uppdrag dokumentet gäller. Upphovsrätten tillhör Norconsult. Beställaren har, om inte annat avtalats, endast rätt att använda och kopiera redovisat uppdragsresultat för uppdragets avsedda ändamål.

► Sammanfattning

Norconsult Sverige AB har fått i uppdrag av Marks kommun att utföra en naturvärdesinventering på delar av fastigheterna Horred 9:7, 1:3 samt 1:5 inför en ny detaljplan för bostäder i Horred, Marks kommun, Västra Götalands län. Inventeringen används för att identifiera de naturvärden som finns i området. Inventeringsområdet omfattar cirka 6 hektar.

Naturvärdesinventeringen är gjord enligt svensk standard SS 199000:2023 med detaljeringsgrad detalj och med förstudie bas.

Fältinventeringen utfördes 17 juni 2025 av Caroline Jöngren och Karin Johansson.

Inventeringsområdet består till största delen av jordbruksmark med inslag av åkerholmar, stenmurar och mindre skogsområden. Kring inventeringsområdet består landskapet av bostadsområden i nordöst och skogsmark med inslag av jordbruksmark i sydväst. Det förekommer en värdeetrakt för skogsmark samt en värdeetrakt för skyddsvärda träd i delar av förstudieområdet. Det finns även två mindre objekt med naturvärden kopplat till ädellövskog strax söder om inventeringsområdet.

Områdets naturvärde är främst kopplat till ädellövskog med ett skogsområde bestående av medelgrova till mycket grova och gamla ekar, askar och lönnar där vissa av dem även är klassade som särskilt skyddsvärda träd. Det förekommer flertalet stenmurar i inventeringsområdet som både angränsar jordbruksmark och som finns i skogsområdena.

Vid inventeringstillfället avgränsades sex naturvärdesbiotoper. En av naturvärdesbiotoperna bedöms ha högt naturvärde och två av dem bedöms ha påtagligt naturvärde. Naturvärdena är främst kopplade till gamla och grova ädellövträd, stenmurar och död ved. Det avgränsades även fem värdeelement i form av stenmurar, ett odlingsröse, en åkerholme, ett dike och ett bryn. Alla dessa avgränsade värdeelement, förutom brynet, är generella biotopskydd och har generellt skydd i hela landet.

En av de arter som observerades vid fältbesöket var skogsalm. Almen är rödlistad som akut hotad (CR) då den hotas av almsjukan och har ett stort antal arter som är beroende av dess förekomst. Vid fältinventeringen observerades det även ett antal askar som också är rödlistad som akut hotad (CR) på grund av askskottsjukan. En annan art som påträffades vid inventeringen var idegran som är fridlyst enligt 8 §, artskyddsförordningen. Övriga värdearter som påträffades är vanliga arter som inte indikerar särskilt höga naturvärden, men som ändå är av betydelse för biologisk mångfald.

Vid fältinventeringen noterades även invasiva arter som kanadensiskt gullris, blomsterlupin och snöbär. Ingen av dessa finns med på listan från EU-förordningen men kanadensiskt gullris och blomsterlupin är med på den nationella listan över invasiva främmande arter som lämnats in till regeringen och kan därför komma att omfattas av nationella lagkrav i framtiden. Snöbär finns inte med på någon lista med är klassad att ha mycket hög risk för invasivitet.

Utanför inventeringsområdet påträffades ett mindre område med parkslide. Denna invasiva art finns med på den nya listan från EU-kommissionen och omfattas därför av lagkrav sedan den 7 augusti i år (2025). Detta betyder att det är förbjudet att sprida, sälja och transportera arten.

► Icke teknisk sammanfattning

Norconsult Sverige AB har fått i uppdrag av Marks kommun att utföra en naturvärdesinventering på delar av fastigheterna Horred 9:7, 1:3 samt 1:5 inför en ny detaljplan för bostäder i Horred, Marks kommun, Västra Götalands län. Inventeringen har följt svensk standard SS 199000:2023 och används för att identifiera och avgränsa de naturvärden som finns i detaljplanområdet vilket omfattar cirka 6 hektar.

Inventeringsområdet består till största delen av jordbruksmark med inslag av åkerholmar, stenmurar och mindre skogsområden. Områdets naturvärde är främst kopplat till ädellövskog med ett skogsområde bestående av medelgrova till mycket grova och gamla ekar, askar och lönnar. Dessa miljöer är viktiga livsmiljöer för många arter. Inom området noteras även en hög andel död ved, både stående och liggande i olika nedbrytningsstadier. Det förekommer flertalet stenmurar i inventeringsområdet som både angränsar till jordbruksmark och som finns i skogsområdena. Dessa är viktiga gömställen och övervintringslokaler för flertalet arter. Totalt avgränsades tre naturvärdesbiotoper, varav en med högt naturvärde och två med påtagligt naturvärde. Det betyder att de avgränsade områdena har stor särskild betydelse för biologisk mångfald respektive påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald. Värdena kopplas främst till de gamla och grova ädellöven, stenmurar/stenrösen samt död ved. Det avgränsades även fem värdeelement i form av stenmurar, ett odlingsröse, en åkerholme, ett dike och ett bryn. Alla dessa avgränsade värdeelement, förutom brynet, är generella biotopskydd och har generellt skydd i hela landet.

Vid fältbesöket påträffades bland annat arterna ask och skogsalm, två trädslag som finns med på rödlistan som akut hotad då de är kraftigt drabbade av svampsjukdomar. En annan art som påträffades vid inventeringen var idegran, som är fridlyst. Det förekom även invasiva främmande arter som kanadensiskt gullris, blomsterlupin och snöbär. Strax utanför inventeringsområdet påträffades ett mindre område med parkslide, som sedan 7 augusti 2025 omfattas av lagkrav.

► Innehåll

1	Inledning	6
1.1	Bakgrund	6
1.2	Syfte	6
2	Metod	7
2.1	Kartläggningstyp	7
2.1.1	Kartlägganden i uppdraget	7
3	Resultat	11
3.1	Områdesbeskrivning	11
3.2	Kända naturvärden och skyddade områden	16
3.3	Vattenmiljöer	18
3.4	Avgränsade naturvärdesobjekt	19
3.4.1	Landskapsområden	19
3.4.2	Naturvärdesbiotoper	20
3.4.3	Värdeelement	21
3.4.4	Värdearter	22
3.4.5	Invasiva främmande arter	22
4	Samlad bedömning och allmänna rekommendationer	23
5	Referenser	24
	Bilaga 1 – Artlista	25

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Norconsult Sverige AB har fått i uppdrag av Marks kommun att utföra en naturvärdesinventering på delar av fastigheterna Horred 9:7, 1:3 samt 1:5 inför en ny detaljplan för bostäder i Horred, Marks kommun, Västra Götalands län, se Figur 1. Inventeringen används för att identifiera de naturvärden som finns i området. Inventeringsområdet omfattar cirka 6 hektar.

1.2 Syfte

Naturvärdesinventeringen enligt svensk standard görs i syfte att kartlägga och värdera biologisk mångfald. Det görs genom att värdera ekosystem, livsmiljöer och arter avseende deras betydelse för biologisk mångfald.

Naturvärdesinventeringen syftar inte till att bedöma miljökonsekvenser, tolka lagstiftning, förebygga skada eller utveckla biologisk mångfald, men kan med fördel användas som underlag för fortsatt arbete kring dessa frågor.

Figur 1. Översiktsskarta över inventeringsområdet samt förstudieområdet för naturvärdesinventeringen.

2 Metod

Naturvärdesbedömning är en process som innebär bedömning av geografiska områdens betydelse för biologisk mångfald med stöd av bedömningsgrunderna artvärde och biotopvärde.

Arbetsgången följer SS 199000:2023 vilket inkluderar följande obligatoriska moment:

- Insamling och bearbetning av relevant miljöinformation, en så kallad förstudie.
- Fältinventering
 - Bestämning av naturtyp, biotoptyp och Natura 2000-naturtyp
 - Identifiering och avgränsning av geografiska objekt
 - Naturvärdesbedömning
 - Bedömning av biotopvärde
 - Bedömning av artvärde
 - Värdebedömning av landskapsområden
- Rapport
- Leverans av rapport och geodata till beställare i form av shapefiler samt rapportering av relevanta artfynd till artportalen.

2.1 Kartläggningstyp

Naturvärdesbedömningen är gjord enligt svensk standard 199000:2023 på fältnivå med detaljeringsgrad detalj och med förstudie bas.

Detaljeringsgrad detalj omfattar, enligt SS 199000:2023, att alla biotoper som har särskild betydelse för biologisk mångfald identifieras oavsett storlek. Områden mindre än 100 m² får redovisas som värdeelement. Naturvärdesbedömningen i detaljeringsgrad detalj omfattar obligatorisk naturvärdesklass 1–4.

2.1.1 Klarlägganden i uppdraget

2.1.1.1 Tidpunkt och ansvarig personal

Arbetet med naturvärdesinventeringen påbörjades 21 maj 2025 och pågick till 10 oktober 2025.

- Ansvarig för förstudien och rapporten är Karin Johansson, miljökonsult.
- Uttag av skyddsklassade arter från artportalen utfördes 10 juni 2025.
- Naturvärdesinventering utfördes 17 juni 2025 av Caroline Jöngren och Karin Johansson
- Ansvarig teknikgranskare är Albin Belsing, miljökonsult
- Ansvarig GIS-handläggare är Louise Lindén, GIS- och fjärranalyskonsult, och Frida Björkroth, GIS-specialist
- Ansvarig uppdragsledare är Caroline Jöngren, biolog/agronom

2.1.1.2 Begränsningar och osäkerhet i bedömningarna

Alla inmätningarna i fält har utförts med mobiltelefon eller läsplatta i koordinatsystem SWEREF 99 TM. Noggrannheten i inmätningen är cirka 5–10 meter.

Olika naturvårdsarter är synliga under olika delar av säsongen. Arter som inte varit möjliga att se vid inventeringstillfället och som inte finns inrapporterade sedan tidigare finns därför inte med i rapporten.

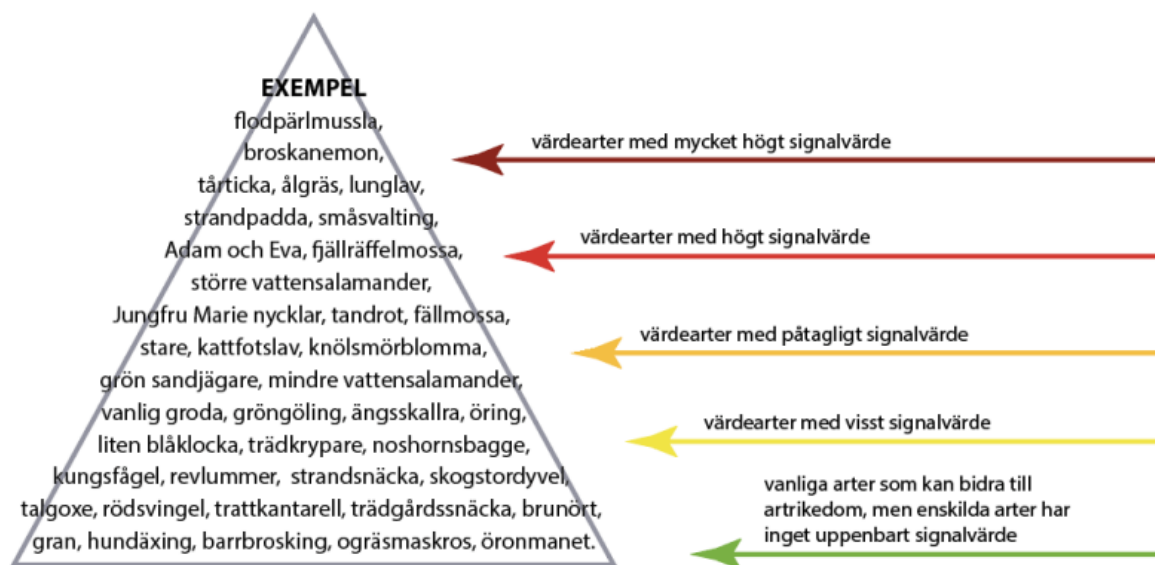
I artportalen finns bara de fynd som har rapporterats. Att en art inte förekommer i underlaget betyder inte att den inte finns, utan bara att den inte har rapporterats förekomma. Det kan förekomma okända fel i artidentifieringen eller i positionering i materialet från artportalen.

Invasiva arter sprider sig mycket snabbt och lätt. Växtplatser för invasiva arter kan därför tillkomma mellan inventeringstillfället och arbetsstarten.

2.1.1.3 Värdearter

Värdearter är ett begrepp som har tillkommit med den nya standarden. Värdearterna är särskilt lämpliga att använda vid naturvärdesbedömningar eftersom de har särskild betydelse för biologisk mångfald i sig själv eller genom sina habitatkrav. Dessa arter signalerar att det troligtvis förekommer ännu fler värdefulla arter i området eller att arterna har betydelse för hela ekosystemet. Värdearterna rangordnas efter deras signalvärde, se Figur 2. För att ett område ska klassas med höga artvärden i naturvärdesinventeringen är det inte antalet arter som är det viktigaste, utan framför allt att det finns arter med höga signalvärden och att det finns värdefulla organismsamhällen med god artdiversitet.

Värdearten kan ingå i en eller flera vedertagna listor över värdefulla arter, men den behöver inte göra det, utan arten kan även identifieras utifrån utförarens erfarenhet.

Figur 2. Exempel på signalvärdet hos värdearter. Källa till figuren är svensk standard SS 199000:2023.

Faktaruta – olika typer av naturvärden

En värdeart omfattas oftast av en eller flera av följande kategorier, men bara för att en art ingår i en eller flera listor betyder det inte att den per automatik räknas som en värdeart. Det är artens betydelse för biologisk mångfald som avgör om det är en värdeart eller inte.

Rödlistade och hotade arter

Den svenska rödlistan är en lista över arter och deras hotstatus i Sverige. Bedömningen görs utifrån internationellt vedertagna kriterier som baseras på flera olika riskfaktorer och resulterar i att arten hamnar i en viss kategori. En vanlig art kan bli rödlistad på grund av att populationen minskat kraftigt. Även arter som inte minskar, men som är sällsynta och har en mycket begränsad förekomst kan bli rödlistade. Som rödlistade arter finns kategorierna:

- Nationellt utdöd (RE)
- Akut hotad (CR)
- Starkt hotad (EN)
- Sårbar (VU)
- Nära hotad (NT)

Rödlistade arter i kategorierna akut hotade (CR), starkt hotade (EN) eller sårbara (VU) räknas som hotade arter, medan arter som har bedömts som livskraftiga (LC) enligt vedertagna kriterier inte räknas som rödlistade.

Fridlysning

Fridlysta arter som omfattas av formellt skydd enligt lag. Det omfattar både arter som finns upptagna i art- och habitatdirektivet, såväl som de arter som omfattas av nationell fridlysning.

Signalarter

Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och Trafikverket har tagit fram listor på arter som signalerar naturvärde i skogsmiljöer, ängs- och betesmarker samt artrika vägkanter och järnvägsstationer.

Typiska arter

Typiska arter är arter som indikerar Natura 2000-naturtyp. Arterna finns listade i respektive vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivet bilaga 1.

Ansvarsarter

Termen används för arter som har en betydande del av sin förekomst i ett begränsat geografiskt område så som ett land, landskap, län eller kommun.

Nyckelarter

Är arter som har stor positiv funktion för sin naturliga omgivning i förhållande till sin egen biomassa. Exempel på nyckelarter är bäver, säl, äldre ek och spillkråka för att nämna några.

Ovanliga och sällsynta arter

Ovanliga och sällsynta arter är arter som kan indikera värdefulla naturmiljöer men som inte finns med i officiella listor men som ändå bedöms värdefulla utifrån utförarens erfarenhet.

Naturvårdsarter

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. Naturvårdsarter kan ha en betydelse för områdets naturvärde, men de behöver inte ha det.

2.1.1.4 Invasiva främmande arter

Invasiva främmande arter är arter som med människans hjälp har flyttats från sin ursprungliga miljö och i sin nya omgivning börjar sprida sig snabbt och orsakar allvarlig skada för ekosystem, infrastruktur eller människors och djurs hälsa.

Invasiva arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald. Hotet förväntas förvärras ytterligare i samband med kommande klimatförändringar.

Som invasiva arter i den här rapporten räknas arter som finns med i EU-förordningen 1143/2014 samt de arter som finns som förslag på en nationell förteckning över invasiva arter.

EU – förordning 1143/2014

EU har tagit fram en gemensam lista för arter som ska bekämpas gemensamt i alla medlemsländerna. De finns upptagna i EU-förordning nr (1143/2014) som implementeras i svensk lag i Miljöbalken och Förordning /2018:1939) om invasiva främmande arter. Exempel på växter på EU:s lista är exempelvis jättebalsamin, gul skunkkalla och jätteloka. Dessa arter är olagliga att sprida vidare och det är markägarens skyldighet att bekämpa dem. Sedan den 7 augusti i år (2025) har även bland annat parkslide och jätteslide tillkommit i listan.

Nationell förteckning över invasiva främmande arter

Det finns även planer på att ta fram en nationell förteckning över invasiva arter. Ett förslag har tagits fram och i nuläget inväntas beslut i frågan, så exakt vilka arter som ska ingå och hur regleringen ska se ut är i dagsläget inte fastställt. Några av de arter som har föreslagits är blomsterlupin, vresros och kanadensiskt gullris. Dessa arter omfattas därför inte ännu av lagkrav, men arterna bör bekämpas och spridning av arterna bör undvikas för att undvika att skapa problem i framtiden.

3 Resultat

3.1 Områdesbeskrivning

Inventeringsområdet ligger i Horred strax öster om Horreds kyrka. Området består till största delen av jordbruksmark med inslag av åkerholmar, stenmurar och mindre skogsområden. Områdets naturvärde är främst kopplat till mycket grova ädellöv av ek, ask och lönn. Det förekommer även flertalet stenmurar samt en husgrund och ett odlingsröse. Det påträffades invasiva främmande arter på vissa platser. Död ved finns i varierad mängd i skogsområdena, ibland av hög kvalitet. I området noterades även ett mindre område med trädgårdsavfall.

Landskapet i förstudieområdet domineras av bostadsområden i nordöst och skogsmark med inslag av jordbruksmark i sydväst. Cirka 1 kilometer öster om inventeringsområdet rinner Viskan. I Viskan finns det hinder som förhindrar vandringen för fiskar. Vattnet klassas dock som naturligt då det inte bedöms vara modifierat eller konstgjort (VISS-Vatteninformationssystem Sverige, 2025). Det förekommer en värdetrakt för skogsmark samt en värdetrakt för skyddsvärda träd i delar av förstudieområdet. Det finns även två mindre objekt med naturvärden kopplat till ädellövskog strax söder om inventeringsområdet (Informationskartan Västra Götaland, 2025). Jordmånen i inventeringsområdet består till största delen av morän med inslag av berg i dagen (Sveriges geologiska undersökning, 2025).

I inventeringsområdet förekommer ett område med äldre ädellövskog med medelgrova till mycket grova ädellöv av ek, ask, lönn och fågelbär där vissa av dem är klassade som särskilt skyddsvärda träd. Dessa typer av miljöer är minskande i Sverige vilket gör att de innehar ett högt naturvärde. Äldre och grova träd är viktiga för vissa arter som är beroende av denna typ av miljö för överlevnad. Det förekommer också områden med en större trädslagsvariation med enstaka medelgrova träd. Det finns flertalet värdearter som bidrar med pollenresurser men då de är relativt vanliga så genererar de inte så höga naturvärden.

Det förekommer flertalet stenmurar i inventeringsområdet. Dessa bidrar till ett gynnsamt mikroklimat genom att lagra värme. De är även viktiga gömställen och övervintringslokaler för många arter. Det finns även en äldre husgrund i området som har samma funktion som en stenmur för den biologiska mångfalden. Vissa av de växtarter som påträffades runt lämningen är troligtvis rester från gårdsmiljön och kan ses som ett biologiskt kulturarv. Det finns ett odlingsröse som även den har en viktig funktion för den biologiska mångfalden. Odlingsrösen är viktiga habitat för bland annat insekter vilket i sin tur även gynnar insektsätande fåglar och fladdermöss.

De blommande träden som rönn och sälg bidrar med en viktig pollenresurs som gynnar pollinerande insekter. I de olika skogsområdena i inventeringsområdet förekommer också död ved, både stående och liggande i olika nedbrytningsstadier. Dessa är viktiga för bland annat vedlevande svampar och insekter och bidrar därför till områdets biologiska mångfald. Vissa av de påträffade objekten av död ved har ett större naturvärde då det fanns håligheter och fågelbon.

Figur 3. Äldre och grova träd är viktiga för vissa arter som är beroende av denna typ av miljö för överlevnad. Dessa typer av miljöer är minskande i Sverige vilket gör att de innehar ett högt naturvärde. Bilden är tagen i skogsområdet i öster av inventeringsområdet.

Figur 4. Stenmurar bidrar till ett gynnsamt mikroklimat genom att lagra värme. De är även viktiga gömställen och övervintringslokaler för många arter. Äldre husgrunder har samma funktion som en stenmur. Vissa av de växter som påträffas runt om en lämning kan dessutom ses som ett biologiskt kulturarv. Bilderna är tagna i det västra skogsområdet.

Figur 5. De blommande träden som rönn och sälg bidrar med en viktig pollenresurs tidigt på våren som gynnar pollinerande insekter. Bilden är tagen i den södra delen av inventeringsområdet.

Figur 6. I inventeringsområdet förekommer också död ved, både stående och liggande i olika nedbrytningsstadier. Dessa är viktiga för bland annat vedlevande svampar och insekter och bidrar därför till områdets biologiska mångfald. Bilden är tagen i det västra skogsområdet.

3.2 Kända naturvärden och skyddade områden

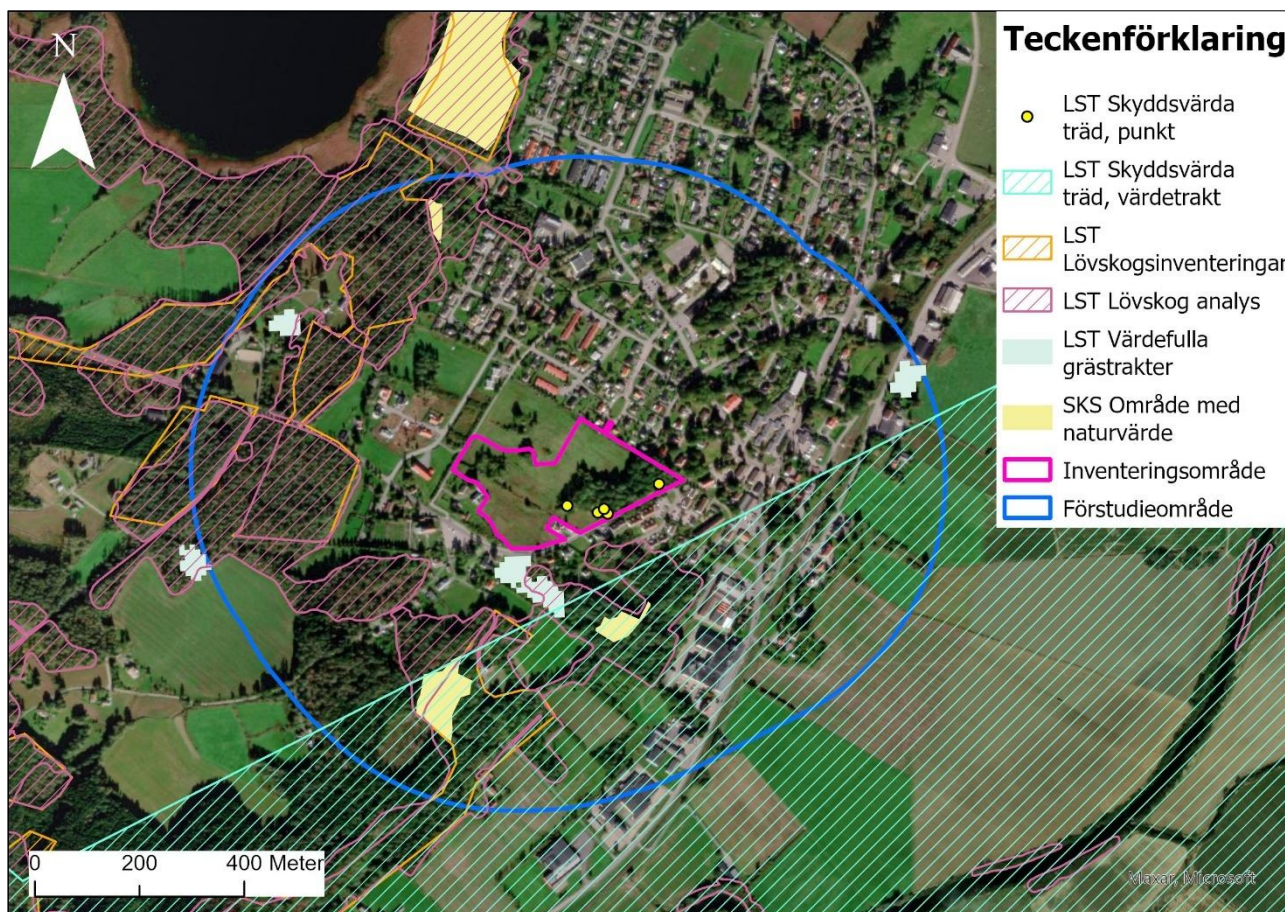
I inventeringsområdet finns särskilt skyddsvärda träd av ek utpekade av Länsstyrelsen i Västra Götalands län, se Figur 7 (Informationskartan Västra Götaland, 2025). Särskilt skyddsvärda träd är mycket viktiga för den biologiska mångfalden och fungerar som habitat för många arter som mossor, lavar och vedlevande insekter och bidrar genom detta till att uppfylla flera av Sveriges kvalitetsmål. Dessa grova, gamla och/eller ihåliga träd bör bevaras som ett viktigt naturvärde ur ett landskapsperspektiv och för den biologiska mångfalden. De har ofta en betydande roll i bevarandet av flertalet hotade växter och djur och är dessutom viktiga för det biologiska kulturvärdet. Träden och området kring dem bör hanteras så att dess livskraft och värde för biologisk mångfald bevaras. Det förekommer även en värdetrakt för särskilt skyddsvärda träd strax söder om inventeringsområdet (Informationskartan Västra Götaland, 2025).

Kring inventeringsområdet, i förstudieområdet, förekommer flertalet ytor från Länsstyrelsen i Västra Götalands lövskogsinventeringar samt analyser för lövskog. Det finns också mindre ytor för värdefulla grästrakter i förstudieområdet (Informationskartan Västra Götaland, 2025).

I de södra delarna av förstudieområdet förekommer det två mindre objekt med naturvärden kopplat till ädellövskog. Det förekommer ytterligare ett mindre objekt med naturvärden även det kopplat till ädellövskog i norra delen av förstudieområdet (Informationskartan Västra Götaland, 2025).

I artportalen har det rapporterats flertalet arter som förekommer utanför inventeringsområdet, inom förstudieområdet, se Tabell 2 och Tabell 3. Främst är det olika arter av fåglar men även igelkottar, en fransfladdermus och en bäver har rapporterats förekomma. Samtliga fåglar som redovisas i denna rapport noterades med häckningskriterier i artportalen. Samtliga vilda fågelarter är skyddade enligt 4 §, artskyddsförordningen.

Det finns uppgifter om att det finns skyddsklassade arter inom förstudieområdet. Skyddsklassning av arter innebär att fynduppgifter för våra mest känsliga arter döljs eller diffuseras för att skydda dem mot olika hot som annars kan uppstå om de kommer till allmän kännedom. Till exempel kan en del häckande rovfåglar eller ovanliga orkidéer vara skyddsklassade. Vid hantering av skyddsklassade fynduppgifter som erhållits från Artdatabanken eller annan myndighet behöver utföraren beakta förbehåll som lämnas enligt offentlighets- och sekretesslagen 10 kap. 14 §. Art och fyndplats för skyddsklassade arter kommer därför inte redovisas i detta dokument.

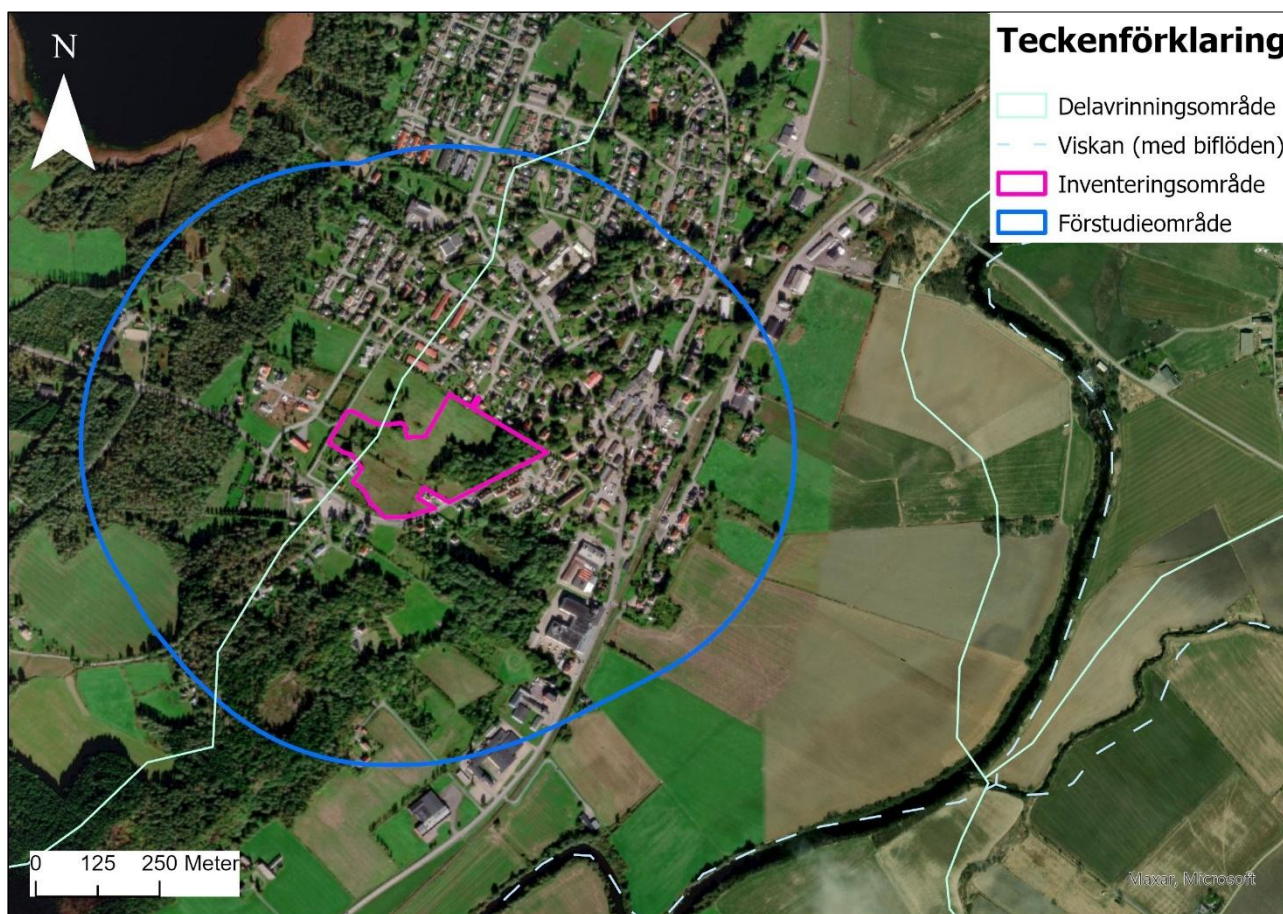

Figur 7. Karta över kända naturvärden och skyddade områden.

3.3 Vattenmiljöer

Cirka 1 kilometer öster om inventeringsområdet rinner Viskan som uppnår en måttlig ekologisk status på grund av att det finns hinder som förhindrar vandringen för fiskar samt att deras livsmiljö är negativt påverkad. Vattnet klassas dock som naturligt då det inte bedöms vara modifierat eller konstgjort (VISS – Vatteninformationssystem Sverige, 2025).

Delavrinningsområdena i och kring inventeringsområdet heter Mynnar i Viskan och Ovan Ekån.
Huvudavrinningsområdet heter Viskan, se Figur 8.

Figur 8. Karta över de olika vattenmiljöerna som finns utpekade i VISS i och kring förstudieområdet. I kartbilden omfattar Viskan även dess biflöden.

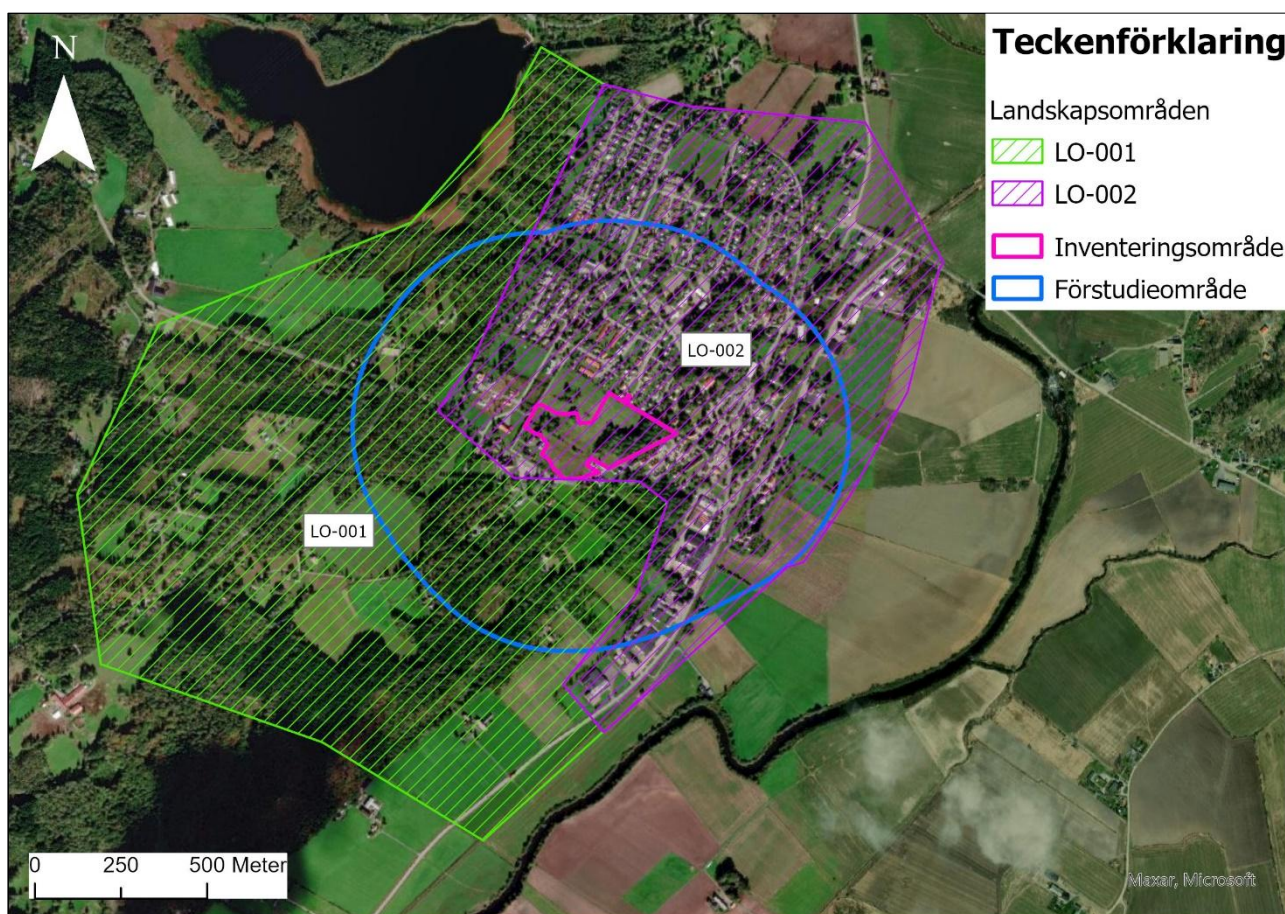
3.4 Avgränsade naturvärdesobjekt

3.4.1 Landskapsområden

Landskapet har delats in i två områden där den ena till största delen består av skogs- och jordbruksmark och den andra av Horreds samhälle med bostadsområden, se Figur 9. Inget av landskapsområdena bedöms vara vördelandskap.

LO-001 Skogs- och jordbruksmark	Består av skogsmark där skogsproduktion bedrivs med inslag av brukad jordbruksmark. I området finns några mer värdefulla områden kopplat till ädellövskog och hagmarkskog.
------------------------------------	--

LO-002 Bostadsområde	Landskapsområdet består av Horreds samhälle med bostadsområden där riksväg 41 även går genom. Området är starkt påverkat av belysning och trafik.
-------------------------	---

Figur 9. Karta över bedömda landskapsområden.

3.4.2 Naturvärdesbiotoper

Vid fältinventeringen identifierades tre olika naturvärdesbiotoper, se Figur 10. En av biotoperna bedöms ha högt naturvärde (naturvärdesklass 2) då det förekommer flera gamla, grova ädellövträd av främst ek och mycket död ved i olika nedbrytningsstadier. Vissa av ekarna är klassade som särskilt skyddsvärda träd av Länsstyrelsen i Västra Götalands län. De resterande två naturvärdesbiotoperna bedöms ha påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3). I dessa miljöer förekommer också ädellöv men de är inte lika gamla och grova som för den förstnämnda naturvärdesbiotopen vilket gör att naturvärdet blir lägre. Även här förekommer död ved i olika nedbrytningsstadier, men inte ett lika stort antal. En lista över naturvärdesbiotoperna med motivering till bedömningarna samt representativa bilder finns i Bilaga 2.

Figur 10. Karta över de avgränsade naturvärdesbiotoperna.

3.4.3 Värdeelement

Vid fältinventeringen avgränsades fem värdeelement, se Figur 11. Objekten innehar ett naturvärde men både värdet och objekten är för små för att motivera att de avgränsas som naturvärdesbiotoper. De värdeelement som avgränsats är stenmurar, ett odlingsröse, en åkerholme, ett dike och ett bryn. Alla dessa avgränsade värdeelement, förutom brynet, är generella biotopskydd och har generellt skydd i hela landet och är viktiga miljöer för flertalet hotade djur och växter. Dessa miljöer är även viktiga att bevara då de är minskande i landskapet.

Stenmurar bidrar till ett gynnsamt mikroklimat genom att lagra värme. De är dessutom viktiga spridningskorridorer, gömställen och övervintringsplatser för många arter. Även odlingsröset har en viktig funktion för den biologiska mångfalden. De är viktiga habitat för bland annat insekter, vilket i sin tur även gynnar insektsätande fåglar och fladdermöss.

Åkerholmar och bryn är precis som stenmurar och odlingsrösen viktiga livsmiljöer för många arter knutna till jordbrukslandskapet. Det är även en plats där dessa arter kan söka skydd. Åkerholmar är en viktig biotop i ett annars intensivt brukat landskap. Det är ofta en artrik miljö med höga naturvärden.

Diken utgör ett viktigt habitat och spridningskorridor för flertalet arter. De ger också fåglar och insekter tillgång till föda och vatten.

Figur 11. Karta över avgränsade värdeelement.

3.4.4 Värdearter

Vid inventeringstillfället noterades ett antal värdearter, däribland buskskikt av skogsalm. Inga äldre träd av alm observerades, varken döda eller levande. Arten är med på rödlistan som akut hotad (CR) då den hotas av almsjukan som aggressivt sprids i Sverige. Almen har ett stort antal arter som är beroende av dess vitalitet, vilka i sin tur även hotas i samband med att trädslaget minskar i antal. Om ett friskt träd påträffas är detta viktigt att bevara då det kan vara en bärare av specifika anlag som är resistent mot sjukdomen. Dessa träd kan vara avgörande för trädens bevarande samt de beroende arternas överlevnad.

Det observerades även ett antal askar vid inventeringen. Asken är precis som almen med på rödlistan som akut hotad (CR) då den är kraftigt drabbad av askskottsjukan. Asken är viktig för den biologiska mångfalden i stort men främst för många lavar och mossor. Det är därför viktigt att bevara asken så dessa arter inte riskerar att försvinna.

Idegran var en annan art som påträffades vid inventeringen. Idegranen är fridlyst enligt 8 § men är en allmänt förekommande värdeart och indikerar därför inte höga naturvärden. De idegranar som observerades är troligtvis trädgårdsrymlingar. Det noterades även svarthätta med ungar vid fältbesöket. Alla fåglar är fridlysta enligt 4 §. Resterande värdearter är vanliga arter som inte indikerar höga naturvärden men som ändå är av betydelse för biologisk mångfald. Se Tabell 1 för observerade värdearter vid fältbesöket.

3.4.5 Invasiva främmande arter

Vid inventeringstillfället påträffades invasiva arter som kanadensiskt gullris, blomsterlupin och snöbär. Kanadensiskt gullris påträffades på två ställen norr om stenmuren som går genom inventeringsområdet samt i nordöst mot bostadsområdet. Blomsterlupin noterades i det norra hörnet mot bostadsområdet. Snöbär observerades på den norra sidan om brynet samt i den nordvästra delen av naturvärdesbiotopen NVB-001. Inga invasiva arter fanns inrapporterade i Artportalen sedan tidigare. De påträffade arterna finns inte med i listan från EU-förordningen men kanadensiskt gullris och blomsterlupin är med på den nationella listan över invasiva främmande arter som lämnats in till regeringen och kan därför komma att omfattas av nationella lagkrav i framtiden. Snöbär finns inte med på denna lista men är klassad att ha mycket hög risk för invasivitet (SLU Artdatabanken, 2025). För att inte orsaka större problem i framtiden är det viktigt att undvika ytterligare spridning av dessa arter.

Utanför inventeringsområdet i sydväst längs med trottoaren påträffades ett mindre område med parkslide. Denna invasiva art finns med på den nya listan från EU-kommissionen och omfattas därför av lagkrav sen den 7 augusti i år (2025). Detta betyder att det är förbjudet att sprida, sälja och transportera arten.

4 Samlad bedömning och allmänna rekommendationer

Inför exploatering av planområdet är det viktigt att vidta hänsynsåtgärder till de grova trädens rotsystem för att undvika skador på de gamla och grova träden. Rotsystemet breder ut sig ungefär lika långt som kronan på trädet. Åtgärder som påverkar skyddsvärda träd till exempel avverkning, toppkapning eller annan kraftig beskärning (även av rötter) kräver samråd med Länsstyrelsen i enlighet med 12 kap. 6 § miljöbalken.

Det förekommer objekt skyddade med generellt biotopskydd i inventeringsområdet, som beskrivet i 3.4.3 Värdeelement. Om åtgärder skulle påverka dessa så krävs det att dispens söks i enlighet med 7 kap. 11 § miljöbalken.

Inventeringsområdets naturvärden är främst kopplade till ädellövskog med medelgrova till mycket grova gamla ekar, askar och lönnar där vissa av dem även är klassade som särskilt skyddsvärda träd. Dessa miljöer är viktiga att bevara då de är bristande i Sverige och ofta innehar ett högt naturvärde. Grova ekar utpekas som nyckelart då dessa utgör en viktig livsmiljö för flertalet rödlistade arter. Ett stort hot mot denna miljö är tät underväxt. En rekommendation är därför att röja undervegetationen i de sydvästra delarna av naturvärdesbiotopen NVB-003 för att få de grova ekarna solbelysta vilket ytterligare gynnar de rödlistade arterna kopplade till denna miljö. Det är också viktigt att följa upp åtgärden kontinuerligt exempelvis genom upprättande av en skötselplan så att igenväxning undviks. Exempel på skötsel kan vara betande djur eller manuell slåtter/röjning där växtmaterialet forslas bort för att gynna örter i fältskiktet. Enstaka buskage av hassel och ek kan med fördel sparas för att skapa variation samt säkra återväxten av ädellövskog.

Den delen av skogsområdet som angränsar bostadsområdet i nordöst utgörs av tät undervegetation och rekommenderas också glesas ut till viss del. Dock kan merparten av undervegetationen lämnas för att skapa intressanta gångstråk för närboende, skapa variation i skogsmiljön samt för att spara ersättningsträd för att säkra den framtida återväxten av ädellövskog. I området noterades även trädgårdsavfall vilket bör avlägsnas.

Skogsområdet närmast cykelbanan i nordväst (NVB-001) utgörs även här av tät undervegetation och rekommenderas också glesas ut något. Detta genom att spara ersättningsträd och spara buskage för fågellivet. Frihugg husgrunden så att den blir solbelyst vilket gynnar många arter. Stenmuren som går genom området kan delvis frihuggas för att bli solbelyst men delar av den kan även lämnas orörd för att skapa variation i miljön, vilket gynnar den biologiska mångfalden.

För att bibehålla en grön spridningskorridor från skogsmiljön och villaträdgårdarna i öster till skogsmarken väster om området är det viktigt att spara gröna ytor samt stenmurarna i utformningen av detaljplanen. Detta för att skapa möjligheter för arter att obehindrat sprida sig i landskapet. Vid skapandet av en eventuell dagvattendamm bör den med fördel naturanpassas samt placerat inom den gröna spridningskorridoren.

Det påträffades även invasiva arter vid fältbesöket av kanadensiskt gullris, blomsterlupin och snöbär. Det är viktigt att undvika ytterligare spridning av dessa arter. Utanför inventeringsområdet påträffades dessutom ett mindre område med parkslide. Denna art omfattas av lagkrav sen den 7 augusti i år (2025) vilket betyder att det är förbjudet att sprida, sälja och transportera arten.

5 Referenser

SLU Artdatabanken (2025). *Artfakta, naturvård*. Artfakta och arternas ekologiska behov kommer från Artdatabankens webbsida. <https://artfakta.se/> Hämtad: 2025-07-04

Artdatabanken (2025). Uttag från Artportalen. Ett uttag har gjorts av alla skyddsklassade, fridlysta, rödlistade samt Natura 2000-arter mellan 2000-01-01 och 2025-06-09. Uttaget är gjort enligt gränsen för förstudieområdet som är en buffert på 500 m runt inventeringsområdet. Rapporten redovisar endast de arter som bedöms finnas kvar i området. Hämtad: 2025-06-10

Länsstyrelsen Västra Götaland (2025). *Informationskartan Västra Götaland*. https://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/lsto_informationskartan/ Hämtad 2025-08-05

Lantmäteriet (2025). *Min karta*. <https://minkarta.lantmateriet.se/>

Naturvårdsverket (2025). *Skyddad natur*. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> Hämtad 2025-07-04

Naturvårdsverket (2021). *Uppdaterad åtgärdstabell 2021–2025 för Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd*. <https://www.naturvardsverket.se/496043/contentassets/24a9914d7e26441dba783e756eba1d07/bilaga-1-sarskilt-skyddsvarda-trad.pdf> Hämtad: 2025-07-04

Naturvårdsverket (2025). *Ämne: invasiva främmande arter*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/#E1189404247> Hämtad: 2025-06-30

SFS 1998:808. *Miljöbalk*.

SFS 2007:845. *Artskyddsförordning*.

Skogsstyrelsen (2025). *Skogens pärlor och skoglig grunddata*. <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/> Hämtad: 2025-07-04

Svenska institutet för standarder (2023). *SS 199000:2023 Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning*. Stockholm: SIS.

Sveriges geologiska undersökning (2025). *Jordkartvisare*. <https://www.sgu.se/produkter-och-tjanster/kartor/kartvisaren/jordkartvisare/> Hämtad: 2025-07-04

VISS – Vatteninformationssystem Sverige (2025) <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA46314593> Hämtad 2025-07-04

Bilaga 1 – Artlista

Tabell 1. Lista över de arter som observerades vid fältinventeringen.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlyst	Typisk art
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	Starkt hotad (EN)		
gökärt	<i>Lathyrus linifolius</i>	Livskraftig (LC)		Typisk art i Trädklädd betesmark
idegran	<i>Taxus baccata</i>	Livskraftig (LC)	8 §	
läkevänderot	<i>Valeriana officinalis</i>	Livskraftig (LC)		Typisk art i Högörtängar
skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	Akut hotad (CR)		
storrams	<i>Polygonatum multiflorum</i>	Livskraftig (LC)		Typisk art i Näringsrik bokskog och Näringsrik ekskog
svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>	Livskraftig (LC)	4 §	
sälg	<i>Salix caprea</i>	Livskraftig (LC)		Typisk art i Fjällbjörkskog
vitsippa	<i>Anemone nemorosa</i>	Livskraftig (LC)		Typisk art i Fjällbjörkskog

Tabell 2. Lista över de arter som förekommer inom förstudieområdet från tidigare inrapporterade arter (Artdatabanken, 2025).

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlyst
bäver	<i>Castor fiber</i>	Livskraftig (LC)	
fransfladdermus	<i>Myotis nattereri</i>	Nära hotad (NT)	4a §
igelkott	<i>Erinaceus europaeus</i>	Nära hotad (NT)	

Tabell 3. Lista över de fågelarter som förekommer inom förstudieområdet som noterades med häckningskriterier i uttaget från Artdatabanken (2025).

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlyst
backsvala	<i>Riparia riparia</i>	Sårbar (VU)	4 §
björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Nära hotad (NT)	4 §
blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
bläsand	<i>Mareca penelope</i>	Sårbar (VU)	4 §
brun kärrhök	<i>Circus aeruginosus</i>	Livskraftig (LC)	4 §
buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	Nära hotad (NT)	4 §
busksångare	<i>Acrocephalus dumetorum</i>	Nära hotad (NT)	4 §
drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	Nära hotad (NT)	4 §
entita	<i>Poecile palustris</i>	Nära hotad (NT)	4 §
fiskmås	<i>Larus canus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
flodsångare	<i>Locustella fluviatilis</i>	Nära hotad (NT)	4 §

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlyst
gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	Sårbar (VU)	4 §
grönfink	<i>Chloris chloris</i>	Starkt hotad (EN)	4 §
grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Nära hotad (NT)	4 §
gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	Nära hotad (NT)	4 §
havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Nära hotad (NT)	4 §
hornuggla	<i>Asio otus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	Sårbar (VU)	4 §
kornknarr	<i>Crex crex</i>	Nära hotad (NT)	4 §
kricka	<i>Anas crecca</i>	Sårbar (VU)	4 §
kråka	<i>Corvus cornix</i>	Ej bedömd (NE)	4 §
kungsfiskare	<i>Alcedo atthis</i>	Sårbar (VU)	4 §
kungsörn	<i>Aquila chrysaetos</i>	Nära hotad (NT)	4 §
ljungpipare	<i>Pluvialis apricaria</i>	Livskraftig (LC)	4 §
mindre sångsvan	<i>Cygnus columbianus</i>	Ej tillämplig (NA)	4 §
nattskärva	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Livskraftig (LC)	4 §
pilgrimsfalk	<i>Falco peregrinus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	Nära hotad (NT)	4 §
rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
röd glada	<i>Milvus milvus</i>	Livskraftig (LC)	4 §
rörsångare	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
skrattnås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
smalnäbbad simsnäppa	<i>Phalaropus lobatus</i>	Livskraftig (LC)	4 §
spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Nära hotad (NT)	4 §
stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	Sårbar (VU)	4 §
storlom	<i>Gavia arctica</i>	Livskraftig (LC)	4 §
storspov	<i>Numenius arquata</i>	Starkt hotad (EN)	4 §
svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Nära hotad (NT)	4 §
sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	Livskraftig (LC)	4 §
sädgås	<i>Anser fabalis</i>	Ej bedömd (NE)	4 §
sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Nära hotad (NT)	4 §
tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	Sårbar (VU)	4 §
tornseglare	<i>Apus apus</i>	Starkt hotad (EN)	4 §
trana	<i>Grus grus</i>	Livskraftig (LC)	4 §
törnskata	<i>Lanius collurio</i>	Livskraftig (LC)	4 §
vaktel	<i>Coturnix coturnix</i>	Nära hotad (NT)	4 §
ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	Nära hotad (NT)	4 §

Faktaruta fridlysta arter

Fridlysta arter omfattas av lagskydd och regleras i artskyddsförordningen. Hur omfattande artskyddet är beror på vilken paragraf arten omfattas av, samt genom rättslig praxis. Förenklat gäller följande:

4 § gäller samtliga vilda fågelarter. Det är förbjudet att avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar, skada bon eller ägg eller att avsiktligt störa under deras häcknings- och uppfödningstid om inte störning saknar betydelse för att bibehålla populationen.

4 a § gäller för andra djur än fåglar och gäller arter som kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet eller enligt en nationell bedömning. Det är förbjudet att avsiktligt fånga eller döda djur, avsiktligt störa djuren, eller avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. Exempel på arter är bland annat hasselsnok, större vattensalamander, åkergroda, läderbagge, apollofjäril och samtliga inhemska fladdermöss.

5 § reglerar vilka fångstmetoder som får användas.

6 § är nationell fridlysning av kräldjur, groddjur och ryggradslösa djur och det är förbjudet att döda, skada eller fånga in arten både som vuxen och som ägg och yngel. Exempel på arter är vanlig groda, huggorm, skogsödlå, ekoxe och nyckelpigsnigel. Fridlysningen kan gälla i hela eller delar av landet.

7 § avser växer upptagna i art- och habitatdirektivet och det är förbjudet att plocka eller förstöra växter i deras naturliga utbredningsområde. Förbudet gäller både växter och frön. Exempel på arter är dvärgslåbräken, småsvalting och alvarmalört.

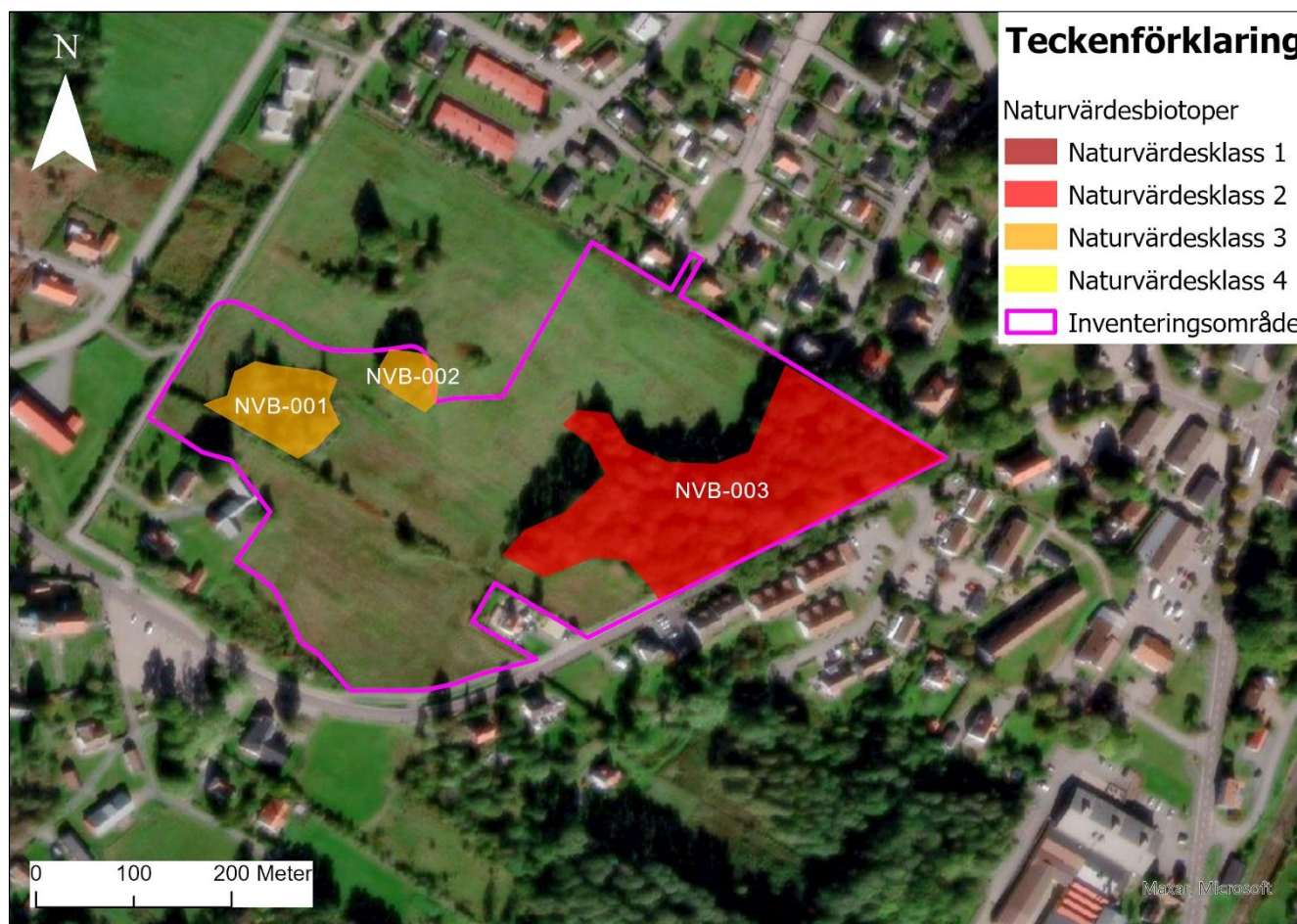
8 § avser nationellt skyddade växter, mossor, lavar, svampar och alger. Bestämmelsen innebär att man inte får gräva upp eller plocka arten. Skyddet gäller hela eller delar av landet beroende på art. Exempel på arter är blåsippe, hedblomster, höstslåbräken, varglav, grön sköldmossa, bombmurkla och samtliga orkidéer.

9 § avser nationellt skyddade växter, mossor, lavar, svampar och alger. Enligt bestämmelsen får man inte gräva upp arten, eller plocka och samla in växten för försäljning. Exempel på arter är gullviva, liljekonvalj och lummerväxter. Skyddet gäller hela eller delar av landet beroende på art.

Det kan även finnas ytterligare restriktioner kring hur arterna får hanteras i skogsvårdslagen, jaktlagen samt jaktförordningen.

Bilaga 2 Naturvärdesbiotoper Horred Stommen

Beskrivningar och bedömningar

Figur 1. Karta över de avgränsade naturvärdesbiotoperna.

1095957 Naturvärdesinventering Horred Stommen

Bilaga 2 Naturvärdesbiotoper

Objektnummer	NVB-001
Datum	2025-06-17
Inventerare	Caroline Jöngren och Karin Johansson
Naturtyp	Skog och buskmark
Biotoptyp	Blandskog
Beskrivning	Igenväxande gårdsmiljö bestående av huvudsakligen buskskikt/sly av klen ask, hassel, lönn, sälg, hägg, ek, druvfläder, olvon och rönn. Fåtal medelgrova träd av lönn, ask, ek, björk och fågelbär. Riklig mängd klen död ved, inslag av grov död ved med höga naturvärden. Flera högstubbar med hackspettshål och fågelbo. Fattigt fältskikt med nejlikrot, idegran, brännässla, hallon, björnbär, humle, stinknäva och lundgröe. Stor mängd stenar och block (gammalt hus/gårdsgrund) i sydöst både solbelysta och i skugga. Området korsas av stenmur och kantas av stenmur i väster. Svarthätta med ungar påträffades.
Biotopvärden	Visst biotopvärde med stenmur, block, död ved och lundmiljö
Artvärden	Visst artvärde med rikligt med vanliga värdearter.
Värdearter	Ask, idegran, svarthätta
Invasiva främmande arter	-
Natura 2000-naturtyp	-
Naturvärdesklass	Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde

Objektnummer	NVB-002
Datum	2025-06-17
Inventerare	Caroline Jöngren och Karin Johansson
Naturtyp	Skog och buskmark
Biotoptyp	Ädellövskog
Beskrivning	Träddunge/åkerholme med gamla medelgrova ädellöv av ask, ek och lönn med inslag av björk. Buskskikt av hassel ask, hagtorn och rönn. Ringa mängd död ved (låga och högstubbe). Lundlik miljö med lundgröe, hundäxing och gökärt i fältskikt. Stor mängd stenrösen och block. Eventuell gravplats. Antropogen påverkan i form av kojabygge.
Biotopvärden	Visst biotopvärde med gamla träd, stenblock, högstubbe, utvecklade bohålor i äldre träd.
Artvärden	Obetydligt artvärde med vanliga arter.
Värdearter	Ask
Invasiva främmande arter	-
Natura 2000-naturtyp	-
Naturvärdesklass	Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde

Objektnummer	NVB-003
Datum	2025-06-17
Inventare	Caroline Jöngren och Karin Johansson
Naturtyp	Skog och buskmark
Biotoptyp	Ädellövskog
Beskrivning	Medelgrova till mycket grova ädellöv av ek, ask, lönn och fågelbär. Vissa klassade som särskilt skyddsvärda träd. Förekomst av asp och björk med rikt buskskikt av hägg, ask, lönn, hassel, druvfläder, olvon, måbär och hagtorn. Nästan obefintligt fältskikt. I öppna partier växer vitsippa, lundgröe, nejlikrot, storrams och smultron. Idegran noteras, troligen trädgårdsrymling. Mycket död ved i olika grovlek och nedbrytningsgrad. I sydöst stor mängd samlad liggande död ved. Äldre grov hassel i anslutning. Flertalet rotvältor i området. I väster flertalet stenrösen inne i skogen. I öster något öppnare med två stigar som korsar området i nord-sydlig riktning. Område för trädgårdsavfall i stor mängd i nordöst. Kantat av stenmur i norr.
Biotopvärden	Högt biotopvärde med grova ädellöv samt stor mängd död ved.
Artvärden	Visst artvärde med variation av arter. Begränsas på grund av tät underväxt.
Värdearter	Ask, idegran
Invasiva främmande arter	-
Natura 2000-naturtyp	-
Naturvärdesklass	Naturvärdesklass 2 - högt naturvärde

